

B2573 ■ ΤΟ ΒΗΜΑ, Κυριακή 4 Οκτωβρίου 2009

INTERNET

Ανάπτυξη

→ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ

Η εξάπλωση του ελεύθερου λογισμικού

Με τον όρο αυτόν δεν προσδιορίζεται το δωρεάν λογισμικό, όπως νομίζουν πολλοί λανθασμένα, αλλά το λογισμικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί, αντιγραφεί, μελετηθεί, τροποποιηθεί και αναδιανεμηθεί χωρίς περιορισμό

Ρεπορτάζ ΓΕΡ. ΣΩΤΗΣ

Πριν από μία εβδομάδα σε 90 κράτη του κόσμου γιορτάστηκε η Παγκόσμια Ημέρα Ελεύθερου Λογισμικού. Η σημερινή της χώρας μας σε αυτές τις εκδηλώσεις ήταν σημαντική καθώς διοργανώθηκαν τέσσερις ενημερωτικές ανοιχτές συγκεντρώσεις, σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Λάρισα και Χανιά. Διοργανωτές ήταν η Ένωση Ελλήνων Χρηστών & Φίλων Linux Ελλάδος (Hellug) και οι κοινότητες Linux της Θεσσαλονίκης (Thelug), της Λάρισας (LinuxTeam) και των Χανίων (Chania-Lug). Τόσο οι εκδηλώσεις αυτές όσο και άλλες διοργανώσεις και παρουσιάσεις που γίνονται κατά καιρούς από τις παραπάνω κοινότητες και από την Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα (ΕΕΛ/ΛΑΚ) έχουν στόχο να κατανοήσουν οι χρήστες τι είναι το ελεύθερο λογισμικό, το οποίο έχει γνωστότερο εκπρόσωπο του το λειτουργικό σύστημα Linux καθώς και το «πακέτο» εφαρμογών γραφείου Open Office, τι σημαίνουν ακρωνύμια και ονομασίες όπως GNU, Linux, Ubuntu κ.ά., αλλά και τη διάδοσή του.

Με τον όρο «ελεύθερο λογισμικό» δεν προσδιορίζεται το δωρεάν λογισμικό, όπως νομίζουν πολλοί λανθασμένα, αλλά το λογισμικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί, αντιγραφεί, μελετηθεί, τροποποιηθεί και αναδιανεμηθεί χωρίς περιορισμό. Σύμφωνα με το Ίδρυμα Ελεύθερου Λογισμικού (Free Software Foundation), η ελευθερία από κάθε είδους περιορισμούς είναι βασικό στοιχείο στην ιδέα του «ελεύθερου λογισμικού», έτσι ώστε το αντίθετο αυτού είναι το ιδιόκτητο λογισμικό, και όχι το λογισμικό που πωλείται για κέρδος, όπως το εμπορικό λογισμικό. Το ελεύθερο λογισμικό ορισμένες φορές αναφέρεται και ως ανοιχτό λογισμικό ή λογισμικό ανοιχτού κώδικα, αλλά οι δύο έννοιες δεν είναι ταυτόσημες.

Σύμφωνα με τον κ. Ρίτσαρντ Στόλιμαν – ο οποίος είναι ο ιδρυτής του κινήματος ελεύθερου λογισμικού, του εγχειρίματος GNU (Linux), του Ίδρυματος Ελεύθερου Λογισμικού (Free Software Foundation, FSF) και της Ένωσης για την Ελευθερία των Προγραμματισμού (League for Programming Freedom, LPF) – δεν είναι κάθε λογισμικό ελεύθερο μόνο και μόνο επειδή είναι ανοιχτού κώδικα. Βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας, η ελεύθερη αντιγραφή, διανομή και τροποποίηση του λογισμικού δεν επιτρέπονται. Για τον λόγο αυτόν, οι εκδόσεις ελεύθερου λογισμικού κάνουν χρήση ειδικής άδειας (free software licence), σύμφωνα με την οποία παραχωρείται το δικαίωμα αντιγραφής, τροποποίησης και αναδιανομής του λογισμικού στους χρήστες. Και αυτό γιατί οι άδειες χρήσης ελεύθερου λογισμικού πρέπει να περιλαμβάνουν: α) ελευθερία χρήσης του προγράμματος για οποιονδήποτε σκοπό, β) ελευθερία μελέτης και τροποποίησης του προγράμματος, γ) ελευθερία αντιγραφής του προγράμματος, και δ) ελευθερία βελτίωσης του προγράμματος και επανέκδοσής του, προς το συμφέρον της κοινότητας των χρηστών. Είναι σαφές ότι η δεύτερη

Το Linux με σήμα τον πγκουίνο είναι το πιο διαδεδομένο «ελεύθερο» λογισμικό

και η τέταρτη ελευθερία προϋποθέτουν την πρόσβαση των χρηστών στον πηγαίο κώδικα του λογισμικού.

Τις εκδόσεις του λειτουργικού συστήματος Linux καθώς και όλες τις εφαρμογές που έχουν γραφεί πάνω σε αυτό, δηλαδή εφαρμογές γραφείου, εφαρμογές για περιήγηση στο Internet, για e-mail, για επεξεργασία αρχείων, ακόμη και παιχνίδια, οι Έλληνες χρήστες μπορούν να βρουν εντελώς δωρεάν σε ελληνικούς δικτυακούς ιστότοπους. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν το mathe.ellak.gr, όπου μπορούν να βρουν

απαντήσεις σε ερωτήματα για το ελεύθερο λογισμικό, για το Linux και άλλα προγράμματα, καθώς και μια λίστα από συνδέσμους με όλους τους ελληνικούς ενδιαφέροντες ιστότοπους.

Στο www.ellak.gr βρίσκεται ο δικτυακός τόπος της Εταιρείας Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα, ενώ για το Linux οι χρήστες ή οι υποψήφιοι χρήστες μπορούν να επισκεφτούν το www.linux.gr. Ακόμη, στο linux.softpedia.com υπάρχουν πολλά, δωρεάν, προγράμματα και εφαρμογές που βασίζονται στο Linux.

Το ελεύθερο λογισμικό στη χώρα μας

Στην Ελλάδα η κοινότητα που χρησιμοποιεί το ελεύθερο λογισμικό και δουλεύει πάνω σ' αυτό εκπροσωπείται από την Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού / Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα (ΕΕΛ/ΛΑΚ), η οποία είναι μη κερδοσκοπική εταιρεία και ιδρύθηκε το 2008 από 25 πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και τεχνολογικά ιδρύματα. Κύριο στόχο έχει να συμβάλει στην πρόωξη και ανάπτυξη του ελεύθερου λογισμικού στον χώρο της εκπαίδευσης, του δημόσιου τομέα και των επιχειρήσεων στην Ελλάδα. Φιλοδοχεί να αποτελέσει κέντρο γνώσης και πλατφόρμα διαλόγου για το ελεύθερο λογισμικό και για τα οφέλη χρήσης του. Ανάμεσα στους φορείς που συμμετέχουν είναι τα πιο πολλά ελληνικά ΑΕΙ, ΑΤΕΙ και ερευνητικά κέντρα, ενώ για την υλοποίηση των δράσεων της η ΕΕΛ/ΛΑΚ θα βασιστεί στη συνεργασία και ενεργό συμμετοχή της ελληνικής κοινότητας χρηστών και δημιουργών (developers).

Μερικές από τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει είναι η ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τα οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση και ανάπτυξη του ΕΛ/ΛΑΚ, η έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση σε θέματα που αφορούν το ΕΛ/ΛΑΚ στην Ελλάδα και στον διεθνή χώρο, η συνεργασία με την ισότιμη συμμετοχή όλων των άλλων φορέων που έχουν άμεσο ή έμμεσο ρόλο στη διάδοση και ανάπτυξη του ΕΛ/ΛΑΚ στην Ελλάδα, όπως μεταξύ άλλων η κοινότητα προγραμματιστών ΕΛ/ΛΑΚ στην Ελλάδα καθώς και όσοι ενδιαφέρονται να αναπτύξουν επιχειρηματική δραστηριότητα η οποία σχετίζεται με το ΕΛ/ΛΑΚ. Ακόμη, έχει στόχο να δημιουργήσει κέντρα προώθησης του ελεύθερου λογισμικού στην Ελλάδα και να συμβάλει στον συντονισμό των ομάδων εθελοντών προγραμματιστών ΕΛ/ΛΑΚ στη χώρα μας ώστε να αποτελέσουν τον βασικό κορμό για την ανάπτυξη και υλοποίηση λογισμικού και εφαρμογών, καθώς και στην υποστήριξη της ανάπτυξης και προώθησης επιχειρηματικών μοντέλων που βασίζονται στο ελεύθερο λογισμικό.

Οι περισσότεροι διαδεδομένες σήμερα μορφές ελεύθερου λογισμικού είναι το λειτουργικό σύστημα Linux, το οποίο απαντάται σε πολλές εκδόσεις, με τελευταία την έκδοση Ubuntu, και προγράμματα εφαρμογών γραφείου όπως το Open Office κλπ. Το συγκεκριμένο λειτουργικό σύστημα που βασίζεται στο UNIX χωρίς να είναι UNIX, όπως μαρτυρεί το ακρωνύμιο GNU (GNU's not UNIX), δεν έχει μεγάλες απαιτήσεις σε υλικό, μπορεί δηλαδή να εγκατασταθεί και σε έναν υπολογιστή της περασμένης δεκαετίας, λόγω της ιδιομορφίας του σχεδιασμού του. Είναι δηλαδή σχεδιασμένο έτσι ώστε να μπορεί να εκτελέσει όλες τις δυνατές λειτουργίες χωρίς να καταναλώνει άσκοπα πόρους από το σύστημα.

ΓΝΩΜΗ

Ι. ΓΙΑΝΝΑΡΑΚΗΣ

Το «κλικ» της επόμενης ημέρας

Αύριο εκατομμύρια πολίτες θα κάνουν «κλικ» με το ποντίκι του ηλεκτρονικού τους υπολογιστή για να διαβάσουν τις αναλύσεις των αποτελεσμάτων των βουλευτικών εκλογών, τις δηλώσεις και τις εξαγγελίες των πολιτικών, τις εξελίξεις στα μεγάλα θέματα που απασχολούν την ελληνική κοινωνία, και φυσικά την τρέχουσα ειδησεογραφία.

Θα κάνουν «κλικ» και στην ηλεκτρονική τους αλληλογραφία, θα αναζητήσουν πληροφορίες για τα επαγγελματικά και προσωπικά τους θέματα, θα πληροφορηθούν σε ψηφιακούς χάρτες αναζητώντας τη συντομότερη διαδρομή, θα πληρώσουν κάποιους λογαριασμούς στο online σύστημα της τράπεζάς τους και ίσως να αγοράσουν κάποιο προϊόν από τα ντόπια και ξένα ηλεκτρονικά καταστήματα.

Με αυτά τα «κλικ» οι πολίτες που αξιοποιούν το Διαδίκτυο έχουν διαπιστώσει ότι κάνουν πιο εύκολη τη ζωή τους, πληρέστερη την ενημέρωσή τους, σαφέστερα τα κριτήριά τους για τις μικρές και μεγάλες καθημερινές τους αποφάσεις.

Γι' αυτό και νιώθουν άβολα κάθε φορά που αναζητούν πληροφορίες και εξειδίκευση από τους οργανισμούς του Δημοσίου δεν μπορούν να κάνουν αυτό το απλό «κλικ», δεν βρίσκουν ανταπόκριση γιατί απλώς, ενώ βρίσκόμεστε στο 2009, το μεγαλύτερο τμήμα της δημόσιας διοίκησης λειτουργεί με μορφές και μεθόδους του περασμένου αιώνα.

Οι πολίτες σήμερα ξέρουν ότι με ένα «κλικ» θα μπορούσαν να διεκπεραιώσουν τις περισσότερες συναλλαγές τους με το Δημόσιο

ήδη από τους οργανισμούς του Δημοσίου δεν μπορούν να κάνουν αυτό το απλό «κλικ», δεν βρίσκουν ανταπόκριση γιατί απλώς, ενώ βρίσκόμεστε στο 2009, το μεγαλύτερο τμήμα της δημόσιας διοίκησης λειτουργεί με μορφές και μεθόδους του περασμένου αιώνα.

Εχει μεγάλη σημασία η διαπίστωση που κάνουν οι πολίτες οι οποίοι συμμετέχουν στον προεκλογικό διαδικτυακό διάλογο αναδεικνύοντας ως ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα στη νέα κυβέρνηση την αντιμετώπιση της διαφθοράς με τη χρήση του Διαδικτύου σε κάθε δημόσια υπηρεσία και την υποχρεωτική ανάρτηση κάθε απόφασης στον δικτυακό τόπο του δημόσιου φορέα.

Εκεί περιμένουν οι πολίτες να κάνουν το «κλικ» της επόμενης ημέρας. Για να συμμετάσχουν στην καθημερινή λειτουργία μιας ευνομούμενης πολιτείας και ως διακριτά άτομα, αλλά ταυτόχρονα και ως νεύρονες ενός συλλογικού εγκεφάλου που οι ικανότητες και τα δημιουργήματά του μπορούν να ξεπεράσουν τα σημερινά όρια της πολιτικής (αλλά και της επιστημονικής) φαντασίας.

giannarakis@in.gr